

Discrepanța între starea socială a populației și programele politice privind educația în România de azi.

I. Aspecte generale, opinii privind învățământul preuniversitar

(Discrepancy between the social status of population and political programs regarding education in present-day Romania. I. General aspects, opinions regarding the preuniversity teaching)

GHEORGHE BENGA^{a,b,c,d,e,f,g*}

^a *Academia Română, Filiala Cluj-Napoca*

^b *Academia de Științe Medicale, Filiala Cluj-Napoca*

^c *Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad*

^e *Fundația „Gheorghe Benga”, Cluj-Napoca*

^f *Fundația OUTNOBEL, Cluj-Napoca*

^g *Universitatea din Sydney*

Based on his own scholar experience (graduating all preuniversity cycles of learning, followed by two faculties, medicine and chemistry and by doctoral studies in Romania), as well as considering the poverty of a very large part of the population (more than a third of the population), the author formulates critics of the present situation of the national education in Romania. The author also proposes urgent changes to ensure the survival of Romanians in the future decades and centuries.

Keywords: Education, national, Scientific research, Romania, Social status, Population, Political programs

În acest articol, exprim opinii personale care nu trebuie să fie împărtășite sau acceptate de cititor, dar le aștern, totuși, pe hârtie cu gândul că măcar unele idei ale mele pot fi preluate de către cei ce hotărăsc acum sau vor hotărî în viitor soarta țării.

Evident, că nu pot avea opinii decât prin prisma experienței mele de multe decenii de când îmi duc existența de bază în *patria* mea (*patria* și *patriotismul* fiind acum termeni care nu sunt *la modă*; unora nu le plac, considerând că, în perioada globalizării, nu-și mai au locul, pe de altă parte sunt folosiți de unii politicieni numai în scop demagogic). Opiniile mi le-am format parcurgând întâi toate ciclurile de învățământ și educație în România, începând cu grădinița, apoi urmând 11 ani de școală la Liceul „Emil Racoviță”, probabil cel mai bun liceu din Cluj-Napoca, care a dat cel mai mare număr de membri ai Academiei Române în viață, în prezent absolvenți ai aceluiaș liceu (observație ce aparține Acad. Ionel

Haiduc, fost Președinte al Academiei Române în două mandate de câte 4 ani). Cu foarte mult efort, cu succese și cu înfrângeri, tot la Cluj am absolvit două facultăți (medicina și chimia) și am obținut apoi titlul de doctor în științe medicale. După o specializare postdoctorală de un an în Anglia (1974-75), m-am reîntors la postul de asistent universitar la Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” (UMF) din Cluj-Napoca, ajungând profesor abia după schimbarea regimului politic, în decembrie 1989. N-am acceptat oferte de a mă stabili în străinătate (nici înainte și nici după 1990), considerând că e de datoria mea să-mi servesc patria. În cele cinci decenii de muncă „pe ogorul” educației și cercetării științifice, am ajuns în poziții onorabile: profesor universitar la mai multe universități, fondator de discipline, laboratoare și centre de cercetare științifică acreditate ca fiind centre de excelență, director de departament, membru în foruri

înalte de coordonare sau de control al învățământului și cercetării din România, președinte al unor societăți științifice naționale/internaționale, cercetător în universități și institute de renume din Marea Britanie, Franța, SUA, Japonia, Australia, distins cu onoruri și premii în România și în străinătate, ales membru titular sau activ al unor academii, culminând cu consacrarea ca membru titular al Academiei Române. Desfășor încă activitate didactică, de medicină de laborator și de cercetare științifică în România, dar sunt și „*Honorary Professor*” la *School of Molecular Bioscience, University of Sydney, Australia* (detalii se pot găsi pe www.gheorghebenga.ro).

Am scris acestea spre a se vedea că am trecut prin întreg sistemul de *educație* din România, dar am văzut cu ochii mei și cum se prezintă sistemul în țările în care am lucrat. Consider că am calificarea necesară de a exprima opinii pertinente. Este foarte clar că educația depinde, în mod hotărâtor, de resursele financiare de care dispune o țară, dar și de felul în care acestea sunt folosite, de programele politice privind educația, care trebuie să fie în concordanță cu starea socială a populației țării respective, populație care trebuie să fie principalul beneficiar al *educației naționale*. ***Fiecare țară trebuie să-și apere interesele naționale, educația fiind un obiectiv strategic de care depinde însăși supraviețuirea în istorie a unei națiuni.***

Am cunoscut din familie, încă din primii ani de viață, lipsurile cu care se confruntau oamenii de rând (fără *avere* și *relații*) în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, ca și din anii de după încheierea războiului. Din 1946, familia Benga s-a reunit la Cluj. Mama mea, Silvia Benga fusese numită profesoară de latină și greacă la Liceul Ortodox (redeschis la Cluj în 1945 după ce Ardealul de Nord a fost eliberat de sub ocupația maghiară horthystă ce fusese instaurată în urma Dictatului de la Viena din 1940). La scurtă vreme după mutarea la Cluj, tatăl meu, Gheorghe Benga (ce fusese 3 ani pe „frontul de Est” în linia întâia, fără nici o permisie și scăpase din încercuirea de la cotul Donului datorită buneii pregătiri dobândite în Liceul Militar din Cernăuți și în Școala Superioară de Artilerie din Timișoara) a fost dat afară din armată, fiindcă refuzase se între în PCR (acronim ce definea Partidul Comunist Român, dar și ceea ce în anii ulterior s-a dovedit a fi *Pile, Cunoștințe, Relații*). El fusese învățat că „ofițerii nu fac politică”.

Am trăit prima copilărie într-un Cluj, în care se stătea la o coadă de zeci de persoane, chiar pe ger, pentru câte un sfert de pachet de unt, 250 g de zahăr etc. Stăteam la coadă și în magazine (ce aveau firma în română și maghiară), spre a cumpăra zilnic pâinea „pe cartelă”. În magazinul din centru, cel mai

apropiat de Catedrala Ortodoxă (locuiam într-un apartament al Episcopiei Ortodoxe), vânzătorul întreba în ungurește pe fiecare client ce dorește. Dacă spuneam „pâine” se făcea că nu mă observase (într-adevăr de-abia mi se vedea capul asupra tejghelei) și servea vreo 5-6 persoane după mine ce spuneau „kenyér” („pâine” în limba maghiară). Dacă spuneam și eu cuvântul în limba maghiară eram, însă, servit imediat! Precizez că aveam prieteni de joacă, de grădiniță și apoi de școală, unguri și evrei, cu care am păstrat legătura până în prezent. Cred că educația trebuie să întărească prietenia între cetățenii de diferite etnii, nu să cultive șovinismul, cum o făceau atunci unele autorități (și o mai fac și azi unii „organizatori” de „evenimente” ca recentele „*Zile ale Culturii Maghiare din Cluj-Napoca, traduse în maghiară prin „Zilele Maghiare Clujene”, vezi mai jos*).

Mama mă lua cu ea la școala periferică (unde fusese mutată „la ciclul doi”, după reforma învățământului din 1948 – *prima reformă de acest gen din viața mea*- când se desființaseră liceele confesionale) sau la orele de „alfabetizare” a familiilor de țigani (nu văd pentru ce acest nume istoric, folosit și în țări din Vestul Europei, trebuie înlocuit cu rromi) ce locuiau în cartierul Mănăștur (fost sat unit cu Clujul, la începutul căruia, în 1946, se scrisese pe o casă: „Până aici democrația, de aici începe Mănășturul!”). În cocioabele țiganilor, am văzut cum stăteau în singura încăpere a construcției până la 12 persoane de toate vârstele, de la copii la bătrâni; aceștia din urmă trebuiau învățați să scrie și să citească. Era considerat „alfabetizat” cel ce putea să citească câteva cuvinte și să se semneze (în loc de a pune degetul). M-a impresionat respectul și ospitalitatea cu care am fost primiți în toate cocioabele, se scuzau că nu ne pot servi cu nimica, neavând cu ce să hrănească multele guri din familie. Mi-a rămas în minte și bucuria cu care unele femei bătrâne mulțumeau mamei că le „alfabetizase”. Atunci am văzut că sunt mult mai mulți oameni și mult mai săraci ca noi, iar, spre lauda lor, țiganii nu-și trimiteau femeile și copiii în stradă la cerșit (cel puțin eu nu i-am văzut), cum e în prezent în România și în alte țări, se știe!

Intreaga copilărie, anii de școală și primii 3 ani de facultate i-am trăit cu „eticheta” că am „originea nesănătoasă”, cu tatăl „fost ofițer în armata burgheză” și mama „fiică de preot”. Abia după 1964, am trăit anii de „destindere”, ajungând să pot călători (întâi ca turist, apoi în scop științific) în diverse țări. Am fost surprins, în anii 1970-80’ să văd în țări bogate din Europa de Vest și în SUA oameni de toate vârstele, femei, bărbați și copii umblând cu întreg „avutul” ambalat în pungi sau saci de plastic, atârname

pe corp, sau puse în cărucioare luate de la „supermarket”, ori dormind pe jos, pe unde apucau. Mi s-a spus că sunt „homeless people”. Mi-a rămas în minte șocul trăit la New York în 1980 când, la închiderea accesului în Central Park, de jur împrejurul zidului se așezau miile de „homeleși” (în jargonul „romenglezei” folosite, în prezent, în România, sau „oameni ai străzii” în limbaj mai elevat), într-un rând ordonat, unul culcat lângă celălalt. Apoi am văzut „homeleși” în alte țări bogate (Japonia, Australia, Brazilia, Africa de Sud etc), în unele locuri făcându-și „colonii” (multe cocioabe vecine înjghebate din carton și tablă, amplasate sub autostrăzi în marile orașe din Japonia!). În România ultimilor 25 de ani au apărut mii de cetățeni români „oameni ai străzii”, între care și mulți copii; deci, din acest punct de vedere am ajuns (ori am întrecut) unele țări bogate!

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică din România și altor evaluări prezentate în mijloacele de comunicare („mass media”), în iulie 2016, cam o treime dintre cetățenii țării noastre erau săraci („treimea săracă a țării, numărând însă 8 milioane și jumătate de oameni, ceea ce ar fi chiar peste o treime). Conform definiției din Dicționarul Explicativ al Limbii Române [1], sărăcia este „lipsa mijloacelor materiale necesare existenței; starea, viața celui sărac”, în timp ce Organizația Națiunilor Unite definește sărăcia ca „acei oameni care nu se bucură de nivelul de trai minim compatibil cu demnitatea umană”. Motivele pentru care țara noastră (ce are foarte multe bogății naturale, care lipsesc sau sunt mult mai puține în alte țări din grupul celor „bogate”) are, în 2016, un procent așa de mare al populației în starea de sărăcie, după secole de „dezvoltare” (sub diverse ocârmuiri) și după mai bine de 26 de ani de „libertate” și ani buni de apartenență la Uniunea Europeană, ar trebui să le descopere și să le și explice specialiștii în analize sociale și politico-economice. De asemenea, explicații ar trebui să dea și cei ce au condus țara în diverse perioade istorice. Personal, cred că în ultimii 26 de ani (și cu precădere în ultimii 15 ani de când s-au introdus „retrocedările” și a triumfat „economia de piață” cu „marile privatizări”) România a fost spoliată de *tot ce reprezintă bogății ale țării. E vorba de cele din adâncul pământului (exemple pot fi petrolul și gazele naturale date pentru exploatare companiilor străine care-și exportă profitul în țara de origine și plătesc redevențe RIDICOL de mici statului român; minerale de valoare etc; în Australia unde am vizitat minele de opal, TOT CE-I SUB PĂMÂNT APARTINE STATULUI), de bogățiile de la suprafață: pământul „retrocedat” sau „vândut”, industria românească lichidată (de pildă o mare parte din siderurgia din*

Ardeal și Banat s-a vândut pe un leu), sistemele de irigație au fost furate sau distruse, pădurile se „rad la zero” spre a „hrăni” un mare combinat ce produce cherestea și o trimite în străinătate în timp ce combinatele de mobilă românești au fost închise, marile platforme industriale au fost lichidate, stațiunile balneoclimaterice, unele vestite de pe vremea romanilor și a celorlalte neamuri, ce au trecut peste poporul nostru, au ajuns în stare jalnică etc etc etc. Practic, bogăția națională a României a trecut, începând cu 1990, dar în ritm din ce în ce mai accelerat din 2002, de la stat în „mâinile” („buzunarele” sau conturile) unor profitori autohtoni sau străini. Este în pericol însăși ființa națională a poporului român, scăderea continuă a populației din varii motive (scăderea natalității, creșterea mortalității infantile, sau la celelalte vârste din multiple cauze, exodul românilor în străinătate, unii atrași prin diverse mijloace să-și părăsească patria, majoritatea din motive economice până la „furtul” sau „traficul” organizat de persoane, dar culminând și cu „brain-drain” sau „talent-drain”, fenomen complex ce îmbină „furtul” de creiere și de talente, cu emigrarea conștientă a celor ce consideră că nu se pot „realiza” (ei și copiii) în România de azi.

Este foarte laudabil că se propun diverse „pachete” pentru combaterea sărăciei, dar trebuie să vedem care va fi bilanțul măsurilor finalizate de Guvern la încheierea mandatului, peste numai două luni. Este de apreciat că și în 2016 (ca și în 2015), România s-a situat pe primul loc între țările Uniunii Europene (UE) în privința creșterii economice (4-5%), că au crescut semnificativ investițiile străine directe în România, dar trebuie reținut că deficitul contului curent al balanței de plăți a crescut de aproape 7 ori față de perioada similară din 2015, astfel că, **de fapt, avem o datorie externă uriașă. În plus, creșterea economică se bazează pe consum, nu pe producție, deci la o nouă recesiune sau criză economică în UE sau pe glob, situația României va fi dezastruoasă, sărăcia va cuprinde, probabil, jumătate din populația României.**

Sărăcia în care se zbat milioane de români e cunoscută, chiar dacă nu pe deplin, deși mijloacele de informare în masă („mass media”) fac eforturi bine venite de a semnala corect starea socio-economică a milioane de cetățeni care (încă) trăiesc în **România anului 2016**. „Copiii străzii” și miile de copii ce trăiesc în adăposturi, ce cu greu pot fi numite „case”, cum sunt cele din preajma depozitelor de gunoaie, nu sunt nici măcar corect recenzați și rămân în afara sistemului de educație „națională”. De asemenea, milioane de cetățeni români trăiesc în „case” insalubre, cu zeci sau sute de mii de copii de

toate vârstele (de la „preșcolari” la „școlari”, ghilimelele se referă la faptul că nu frecventează nici o formă de învățământ), ce rabdă de foame, sunt uneori legați de pat și abuzați în fel și chip, alții sunt puși să cerșească ori să fure. Situația zecilor de mii de copii din „sistemul de protecție socială” este și ea dramatică, iar luarea în plasament ori adopția, într-un foarte mare număr de cazuri, nu le asigură educația ce li s-ar cuveni. Apoi, sunt și acele zeci de mii de copii ai părinților plecați la muncă în străinătate, lăsați în grija rudelor, copii a căror educație se face de obicei, incomplet (dacă nu chiar deloc, fiind exploatați prin muncă de către cei cărora li s-au încredințat să-i îngrijească). O mare parte a copiilor din treimea de locuitori săraci ai României nu beneficiază de dreptul la educație, din cauza părinților care nu-i trimit la școală din diverse motive, dar folosesc alocația copiilor spre a-și procura, înainte de orice, „tutun și alcool”. Deci și „treimea săracă” din populația României este heterogenă, cu „polul” reprezentat de „sărăcia extremă”.

Celelalte „două treimi” din locuitorii României ar trebui, teoretic, să beneficieze, pe deplin, de dreptul la educație. Din păcate și aici există o heterogenitate, cu o altă polarizare socială, unii fiind foarte sau extrem de bogați, iar alții, majoritatea, se luptă cu „sistemul” pentru dreptul la educația proprie sau a copiilor. **Există grave deficiențe în ceea ce privește baza materială a învățământului.**

Rețeaua unităților școlare din România este inadecvată pentru toate ciclurile de învățământ. S-a făcut marea greșală de a se retroceda vechilor proprietari (uneori în baza unor acte discutabile) clădirile ce adăposteau unitățile școlare de stat, cu ideea că nu mai e nevoie de acestea prin scăderea numărului de copii. Clădirile în care funcționau, până în 1990, grădinițe, școli primare, școli gimnaziale, licee, școli profesionale, construite în decursul deceniilor, au fost lăsate să se degradeze, intenționat sau nu, în aproape toate satele și comunele României, dar și în localități urbane. Motivele (pretextele) sunt diverse: număr insuficient de copii, incompetența și dezinteresul autorităților locale, birocratism, (exemple sunt prezentate zilnic în „mass media”). Un foarte mare număr de unități de învățământ preuniversitar funcționează în clădiri improprii, neautorizate din punct de vedere al Inspectoratului pentru Situații de Urgență (ISU), fără aviz sanitar, în multe cazuri lipsind grupurile sanitare din clădirea școlii, copiii ajungând chiar să-și piardă viața căzând în latrine (!). Dar și clădirile unor licee cu tradiție (chiar monumente istorice) se află în situații jalnice, punând în pericol viața elevilor,

personalului didactic și auxiliar și chiar al celor ce trec pe lângă clădiri!

Cei ce au condus România în ultimii 26 de ani au desființat școlile din satele unde se considera că numărul de copii era „prea mic”, în schimb au păstrat școlile pentru minorități în satele unde numărul de copii ai minoritarilor era la fel de mic! Nici o altă țară n-a făcut asemenea discriminări cu proprii cetățeni, să-și submineze identitatea națională, să încurajeze depopularea satelor. Ar trebui să fie încurajat învățământul în orice sat în care sunt copii, indiferent de număr și de vârstă. Uitam că Spiru Haret a dat învățătorului o casă, 10 ha de pământ, un salariu decent de întreținere a familiei, slujbă soției etc, ceea ce a dus la educarea multor copii la ei în sat, copii care nu au fost obligați să meargă pe jos prin noroi ore bune, în fiecare zi, spre școala din centrul de comună. În România contemporană se creează din start o diferență de șanse între copiii născuți la țară și cei de la oraș. Câte mari personalități ale României (chiar genii) s-au născut și au învățat primele clase la țară? Nu mai avem nevoie de copiii de la țară în condițiile când a scăzut natalitatea și a crescut mortalitatea infantilă?

În mediul rural, copiii nu sunt aduși cu mașina părinților (sau cu taxi ca la oraș), ci, dacă e posibil, cu microbuze pentru transportul elevilor. Se știe că acestea sunt insuficiente, foarte multe necorespunzătoare din punct de vedere tehnic, sau lipsesc șoferii profesioniști, astfel încât copiii sunt expuși accidentelor în fiecare zi. Se mai adaugă și drumul de acces de proastă calitate (uneori practicabil numai tractoarelor sau nici măcar acestora)!

La deficiențele de bază materială (schițate mai sus) se adaugă lipsa resursei umane corespunzătoare (calificate, specializate pe cicluri de învățământ și dedicate profesiei de dascăl, așa cum erau marea majoritate până în 1990) și corect remunerate.

Aspectele de bază materială și resurse umane sunt deficitare, în mare măsură, din cauza resurselor financiare insuficiente, dar și din cauza „factorilor locali”: școlile (și cadrele didactice) sunt la dispoziția forurilor (autorităților) locale, fiind sprijinite sau neglijate („abandonate”), în funcție de calitatea oamenilor ce dețin „puterea” într-o localitate sau județ. Au proliferat unități preșcolare (grădinițe) și școlare private, unele fără nici un fel de aprobare (clandestine), unde copiii sunt chiar maltratați (situații făcute publice de media din România).

Consider că deciziile privind educația și cercetarea trebuie luate pornind de la situația concretă a României anului 2016 și nu importând idei, concepte și măsuri din alte țări cu dezvoltare social-economică superioară (țările „bogate”).

Explicațiile pentru dezastrul în care România se află, în prezent în aproape toate domeniile, sunt greu de dat, oricum ele nu pot influența trecutul, dar pot determina schimbări (în bine) ale prezentului și măcar trei speranțe că prin decizii corecte (și puse în practică prin măsuri corecte și urgente) se va putea realiza supraviețuirea românilor în această parte a Europei. Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice (MENCȘ) reprezintă forul căruia îi revine, în primul rând, rolul (și cea mai mare răspundere) de a elabora programele politice și măsurile concrete de a se asigura o educație cât mai bună (în toate ciclurile de învățământ) a cetățenilor care se consideră români (inclusiv aici pe toți cetățenii României). Faptul că, în ultimii 26 de ani, s-au succedat zeci de miniștri la conducerea MENCȘ (care au schimbat și denumirea de mai multe ori), pe lângă dezavantajele „discontinuității” a produs, însă, și efecte pozitive, fiecare ministru introducând măsuri noi.

Încerc să enumăr mai jos câteva opinii, în special critice, precum și să formulez propuneri de corectare a unor situații pe care le consider dăunătoare pentru educarea celor ce încep acum școala ori se află în diferite cicluri de învățământ. Cred că românii (înțelegând prin aceasta și etnicii români, dar și cei care doresc să se integreze în poporul român, cum au făcut de secole mulți oameni de altă etnie, care au fost primiți cu ospitalitate de români) trebuie să primească educația ce o merită, dar potrivit intereselor naționale ale patriei noastre, altfel riscăm ca, în deceniile și secolele ce urmează, națiunea noastră să dispară din istorie, iar frumosele și (încă) bogatele teritorii locuite (încă) de români să revină migranților (sau ocupanților) din alte țări (zone) ale Terrei.

Consider că **numele ministerului** ce se ocupă de învățământ și cercetare științifică trebuie să rămână *perpetuu*, nu să-și schimbe denumirea (și sfera de răspundere) cu fiecare nou guvern sau ministru. Numele actual **Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice** mi se pare potrivit. *Ar trebui adoptată o lege prin care acest nume să nu se mai schimbe. Sume inutile sunt cheltuite de ani (zeci de ani) în România pentru confecționarea și montarea de plăci cu nume ale unităților de învățământ și cercetare științifică (ba din metal, ba din sticlă, ba din marmură, cu litere sculptate sau lipite etc).* Ca număr de plăci (firme), unitățile de învățământ și cercetare științifică, împreună cu cele ale Ministerului (Afacerilor) de Interne (la care la fel s-a schimbat denumirea cu fiecare nou guvern sau ministru) sunt cele mai multe dintre toate unitățile subordonate ministerelor. Cheltuielile cu schimbarea plăcilor sunt considerabile (banii ar putea fi folosiți pentru multiplele nevoi ale ministerelor). Am văzut

în Brasilia (capitala Braziliei, orașul nou construit în sec. XX) un bulevard foarte larg, flancat pe ambele părți de clădiri de aceeași dimensiune (și în același stil modern) pe care scria cu litere de foarte mari dimensiuni *numele ministerelor. Deci, acestea nu s-au mai schimbat de zeci de ani.*

Denumirile tuturor instituțiilor (și subunităților ce le aparțin) din România trebuie scrise întâi în limba română și, apoi, dacă e cazul, în altă limbă. Dacă denumirea e scrisă și într-o altă limbă, *conținutul să fie identic.* De pildă, *Universitatea Sapienția* din Cluj-Napoca, ce are sedii în mai multe municipii din Transilvania, în Cluj-Napoca într-o clădire monument istoric pe str. Matei Corvin la nr. 4, în vecinătatea casei în care s-a născut Matia Corvin, are scris pe frontispiciul clădirii (și în Wikipedia) în limba română numele *Universitatea Sapienția*, iar în limba maghiară *Sapientia Erdelyi Magyartudományegyetem* (ceea ce înseamnă *Universitatea Maghiară din Ardeal Sapienția*). *Oare comisiile ARACIS de acreditare n-au observat diferența majoră dintre numele în limba română și cel în limba maghiară? În plus, statul român a pus la dispoziția Universității Sapienția un teren în plin centrul Municipiului Cluj-Napoca, unde s-a construit un sediu nou pentru mai multe facultăți, (în timp ce noile sedii ale unor facultăți din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” au fost „aruncate” la periferie). Cu prilejul inaugurării acum vreo patru ani a noului sediu (cu participarea unor înalte oficialități din Ungaria) s-a vandalizat statuia lui Baba Novac (generalul voievodului Mihai Viteazu), ridicată pe locul unde acesta fusese torturat și ucis, înlăturându-se cuvântul „unguri” din inscripția de pe statuie. De atunci, autoritățile române nu sunt în stare să repună literele îndepărtate. Ba chiar, statuia lui Mihai Viteazu din Piața ce-i poartă numele este lăsată să se degradeze (ca și alte statui românești din Cluj-Napoca).*

Universitatea Sapienția (privată) este folosită de politicieni maghiari din România și din Ungaria (prin diverse acțiuni la Parlamentul și Consiliul Europei) ca „exemplu” al așa zisei lipse de sprijin al statului român pentru învățământul în limba maghiară. Se omite, cu bună știință, faptul că Universitatea „Babeș-Bolyai” (de stat) are o linie de învățământ în limba maghiară la diverse facultăți, că la Universitatea de Medicină și Farmacie din Tg. Mureș există linia maghiară de studiu etc.

Pe toate unitățile din rețeaua MENCȘ (ca și pe toate instituțiile publice din România) ar trebui arborat NUMAI DRAPHELUL NATIONAL, așa cum este în Franța (unde drapelul Uniunii Europene flutură numai pe clădirea Senatului).

Consider că separatismul în învățământul de toate gradele din România, solicitat și obținut de

maghiari, începând cu 1990, este o greșală în EDUCAȚIA NAȚIONALĂ, care, pe termen lung, va produce numai efecte negative și asupra națiunii române, dar și asupra minorității maghiare. Am avut în școală și în facultățile absolvite colegi și foarte buni prieteni, maghiari sau evrei, care au studiat în limba română (sau în limba maghiare, dar în aceeași facultate, respectiv universitate).

De asemenea, consider că limba română trebuie să fie însușită de toți „minoritarii” din România din copilărie (familie, grădiniță, ciclurile de învățământ preuniversitar).

Construcțiile noi (destinate învățământului și cercetării științifice sau cu alte destinații) să aibă nume românești nu „romenglezesc”. De pildă, în campusul UMF Cluj-Napoca, pe Str. Pasteur nr. 6 a fost construit (cu fonduri europene) un centru de cercetare numit *MedFuture*. Ne e rușine să folosim cuvintele românești *Medicina Viitorului*? De ce acceptăm denumirea „romenglezească” de *Cluj Arena*, în locul vechii denumiri de *Stadionul din Cluj-Napoca*, cum era cunoscut de câteva decenii, sau să i se dea numele de *Arena din Cluj-Napoca*? „Poarta de intrare” pe calea aerului în Cluj-Napoca se numește *Aeroportul Internațional „Avram Iancu” Cluj*, în loc de a se folosi numele corect corespunzător denumirii oficiale a municipiului: *Aeroportul internațional „Avram Iancu” Cluj-Napoca*. Renunțarea la *Cluj-Napoca* și revenirea la *Cluj* e o dorință exprimată, încă din martie 1990, de către maghiarii clujeni (și în prezent de „minuscule” asociații de „luptă pentru drepturile minorităților”) ca un „pas” pe calea lungă a irendentismului, urmată de alți „pași”, cum au fost cei făcuți în 2016 la *Zilele Culturii Maghiare din Cluj-Napoca*, traduse în limba maghiară prin *Zilele Maghiare din Cluj*. Solistul unei orchestre venite din Ungaria nu s-au sfiit să cânte în centrul municipiului (Piața Unirii) în fața miilor de spectatori maghiari (mulți veniți din Ungaria, unii cu copii) că „Clujul va fi din nou oraș maghiar”. Simultan, pe un ecran mare, au fost proiectate imagini cu Ungaria Mare și Hitler, jignind, astfel, pe românii clujeni și pe români, în general, care au conștiința vie a atrocităților maghiare din perioada 1940-1944, când Ungaria s-a străduit, prin crime în masă și teroare, să prefacă Clujul și localitățile ocupate prin Dictatul de la Viena în localități purificate de români. În „cântec” erau și obscenități, cuvinte „fasz” și „p.lă”. La protestele din presă și la o autosesizare a poliției, organizatorii (care nu și-au dezvăluit identitatea, nici în „Caietul-program” al manifestării și nici în comunicatul de presă (ca să nu poată fi trași la răspundere) au acuzat presa de manipulare și de nepricepere în „descifrarea mesajului concertului...” Educația trebuie să fie

națională (cum spune și numele Ministerului), dar promovând armonia dintre români și minoritățile naționale.

Durata studiilor școlare și a învățământului gratuit obligatoriu este o problemă extrem de importantă. În perioada mea de școlarizare, de 11 ani, am prins 3 reforme ale învățământului, cu schimbarea numelui școlii sus-amintite (în prezent Colegiul Național „Emil Racoviță”) și a duratei studiilor școlare. Ca o armonică, durata școlarizării a fost schimbată de la 11 ani la 10 ani, înapoi la 11 ani, apoi lungită la 12 ani. Iar în ultimii 3 ani, introducându-se obligativitatea clasei pregătitoare (clasa zero), s-a ajuns la durata școlarizării de 13 ani.

Cred că durata totală a învățământului școlar trebuie să fie de 11 ani, cu 4 ani ciclul primar (clasele 1-4), 4 ani ciclul gimnazial (clasele 5-8) și 3 ani liceul (clasele 9-11), respectiv 3 ani școala profesională pentru cei ce nu doresc să urmeze facultatea. Deci, o clasă din liceu trebuie să dispară!

Introducerea obligatorie a clasei pregătitoare (numită și clasa zero), începând cu anul școlar 2016-2017, este o foarte mare greșală. Întâi, fiindcă durata școlarizării la care s-a ajuns în România este prea lungă: 13 ani petrecuți obligatoriu „pe băncile școlii”: clasa zero (pregătitoare), 4 ani ciclul primar, 4 ani ciclul gimnazial și 4 ani liceul este prea mult! Aceasta înseamnă că un copil ce începe acum școala (la 6 sau 7 ani) o va termina la 19 sau 20 de ani (deci depășește și adolescența, intrând în perioada de tinerețe, cu toate consecințele privind modul de comportare, inclusiv din punct de vedere sexual). În al doilea rând, nu există suficiente spații (clădiri și săli) adecvate, nu există numărul necesar de cadre didactice calificate, nici materiale didactice specifice. Adăugarea clasei pregătitoare (zero) la celelalte clase, deja existente, au dus la depășirea numărului de săli de clasă existente chiar în școlile gimnaziale sau liceele de tradiție din marile orașe, cu obligarea „aruncării” copiilor de 6 ani din clasa zero în alte clădiri, care încă nu sunt amenajate! Așa e și în Cluj-Napoca, unde în centrul municipiului numai școlile maghiare au găsit soluții ca să găzduiască pe micii copii în clădirile „școlii mamă” (sau preluând clădiri vecine în care funcționau școlile mixte sau românești), în timp ce Școala Gimnazială Bob și liceele românești de tradiție („Emil Racoviță”, „Gheorghe Șincai”, „Nicolae Bălcescu”) și-au expedit micuții din clasele pregătitoare sau chiar și pe cei din clasa întâi în clădiri improprii, aflate, încă, în curs de amenajare. Așa cum se prezintă zilnic în „mass media”, situația nu e singulară

Municipiului Cluj-Napoca, ci se aplică și altor școli gimnaziale și licee de tradiție din România.

In plus, prin Ordin de ministru (dat de predecesorul actualului ministru), s-a dispus, începând cu anul școlar 2016-2017, **obligativitatea înscrierii tuturor copiilor în clasa pregătitoare (clasa zero), ceea ce înseamnă că cine nu este înscris acum în clasa pregătitoare nu va mai fi primit în 2017 în clasa întâia din ciclul primar.** Această decizie o consider ca fiind o și mai mare greșeală. Datorită sărăciei a milioane de români, a stării dezastruoase a drumurilor în multe zone din România (există chiar sate unde nici o mașină nu poate ajunge la casele copiilor), a lipsei mașinilor de transport școlar, copilașii de 5- 6 ani sunt obligați să meargă pe jos, prin noroi, pe drumuri unde pot fi atacați chiar de câinii „comunitari” (în fapt, vagabonzi), de câinii fioroși paznici ai turmelor sau chiar de animale sălbatice (televiziunile au prezentat destule cazuri). În această situație, vor fi mulți copii mici care vor fi ținuți acasă de părinți (sau de bunici și alte rude, în cazul că parinții sunt plecați pe alte meleaguri). Cum în 2017 nu mai pot să fie înscriși în clasa întâia, înseamnă că numărul analfabeților (și așa mare) va crește și mai mult, România fiind „frunțașă” Europei la *analfabetism* și pe această cale! **De aceea, propun ca înscrierea în clasa zero să rămână ca opțiune a părinților (sau a celor ce au copii în grijă), să fie abrogată de urgență decizia ca în 2017 să nu poată fi înscriși în clasa întâia copiii ce n-au absolvit clasa zero (pregătitoare).**

La deficiențele de bază materială (schițate mai sus) se adaugă **lipsa resursei umane corespunzătoare și corect remunerate:** număr prea mic de cadre didactice pentru toate cichurile de învățământ, calificarea uneori deficitară, salarii foarte mici, nepotrivite pentru profesia de *dascăl*. Pentru toate cadrele didactice, de la grădiniță, ciclul primar, ciclul gimnazial, liceu și universitate ar **trebui să fie obligatoriu certificatul medical de la medicul de familie (confirmând că e apt pentru funcția respectivă, că nu e în evidență cu boli cronice, inclusiv psihiatrice decompensate) și certificatul de aviz psihologic, spre a preveni tragicele situații de rău tratament, abuz, violență verbală și fizică, inclusiv de agresiuni sexuale, de la hărțuiri la violuri și organizarea de rețele de prostituție.** Obligativitatea prezentării actelor, înainte cu cel puțin o săptămână de începerea anului școlar (respectiv universitar), *în fiecare an*, ar trebui reglementată printr-un **ordin de ministru. Nu doar elevii să fie obligați să prezinte acte medicale, ci și cadrele didactice!**

Programele de studiu (clasicile programe analitice, mai nou-numite curriculum-uri) reprezintă o altă problemă importantă. Unii spun

că scopul educației trebuie să fie cultivarea de aptitudini, nu însușirea de cunoștințe (care se pot găsi pe internet!). Dar, nici un fel de aptitudini nu pot fi cultivate, dacă elevul nu învață noțiunile de bază. Cred că, în viață, în orice profesie omul are nevoie **în fiecare clipă**, de cunoștințele din creierul său, nu să le caute pe internet! Vorbăria „goală” nu poate înlocui exprimarea opiniilor pertinente (pe bază de cunoștințe acumulate) și acțiunea corectă, în fiecare clipă, din „orele de serviciu” sau din afara lor. Actualul Ministru al MENCȘ, Mihai Dumitru, a spus, corect, că, în prezent, se insistă prea mult pe transferul mecanic de informații de la dascăli la elevi și pe memorizare, dar asta nu înseamnă renunțarea la predarea (în mod atractiv) a noțiunilor de bază de la toate materiile din curriculum. **Educația națională în România trebuie să includă ca materii de bază, în anii de școală, în primul rând, materiile care cuprind cunoștințe ce sunt absolut necesare pentru exercitarea oricărei profesii în România (cultura generală trebuie formată în școală, nu de pe internet!). In plus, nu cred că trebuie să cheltuim banii poporului român pentru a forma specialiștii „lumii”. Intre materiile obligatorii, ce trebuie bine predate și bine însușite de către toți elevii, trebuie incluse limba română (inclusiv gramatica!), literatura română, istoria (cu toate disciplinele sale, dar, în primul rând, Istoria României), geografia (în primul rând, Geografia României), biologia, fizica, chimia, matematica. Limba latină trebuie studiată cel puțin un an de zile, în anii de învățământ obligatoriu. Națiuni neromanice (englezi, americani, unguri) studiază limba latină, iar noi, românii n-o studiem! Este semnificativ că liceele de elită din Anglia (între absolvenții cărora se numără și membrii familiei regale, dar și liderii politici, primii miniștri etc) au limba latină, în primul an de liceu, ca un criteriu de baraj: cine nu-și însușește cunoștințe suficiente de latină sunt exmatriculați! Am vizitat un asemenea liceu, la care studia fiul profesorului, la care mi-am efectuat studiile post-doctorale și a fost prezentat recent la TV un documentar despre Liceul Eaton.**

Desigur că materiile studiate pot fi diferite, în funcție de fiecare ciclu de învățământ și profilul unității școlare, dar **nucleul de cunoștințe de bază trebuie să existe, iar acesta este necesar a fi format în cei 8 ani de studii obligatorii: 4 ani ciclul primar și 4 ani ciclul gimnazial.** Alte cunoștințe pot fi dobândite în al treilea ciclu școlar (3 ani de liceu sau de școală profesională). **Liceul (3 ani, clasele 9-11) ar trebui să aibă două profiluri (secții): real(ă) și uman(ă).**

O problemă importantă este însușirea limbilor străine. Una dintre acestea trebuie să fie limba

engleză (care s-a impus ca limbă de comunicare pe întreg mapamondul) pe care trebuie s-o înțeleagă (și s-o vorbească) orice absolvent de 8 clase. A doua limbă străină ar trebui să fie aleasă de fiecare unitate de învățământ (acordând prioritate limbii franceze, urmată de germană, italiană, spaniolă etc). Evident, un caz special îl reprezintă școlile cu o altă limbă de predare (limbi ale minorităților ce trăiesc în România, în primul rand maghiară și germană, sau limbi de circulație internațională).

De asemenea, este foarte importantă însușirea noțiunilor de informatică și de utilizare a calculatoarelor (tehnologia informațiilor și a comunicațiilor). Evident că sunt foarte necesare aceste noțiuni, începând cu prima clasă de școală. Dar, se face o exagerare grosolană acordând prioritate învățării de către toți elevii a utilizării tabletelor și calculatoarelor, începând cu clasele primare (chiar cu cea pregătitoare!), în loc să învețe întâi să scrie cu mâna proprie, ca și cum după terminarea școlii toți vor fi IT-iști! Ba mai mult, lucrând numai cu tableta, laptop-ul și calculatorul (computerul), absolvenții, chiar a 12 clase, sunt iliterați (incapabili să scrie corect, cu mâna proprie!) În plus, există efecte negative asupra sănătății din cauza petrecerii a mai mult de 2-3 ore pe zi (în funcție de vârstă) în fața ecranului unui „gadget” (inclusiv telefoanele inteligente tot mai sofisticate), a dependenței de internet, de rețelele de „socializare” (cu pericolele cunoscute).

Manualele școlare sunt extrem de importante. În prezent, situația este dezastruoasă: insuficiente sau inexistente pentru anumite clase, o pletoară de manuale alternative, în general inadecvate. *La fiecare materie ar trebui să fie maximum 3 variante de manual aprobate de MENCS, valabile în toate școlile din România, cu obligativitatea alegerii de către fiecare dascăl a unei variante de manual pe care să-l recomande elevilor lui. Aceste manuale trebuie să conțină noțiunile esențiale la fiecare materie, baza de cunoștințe de care un absolvent are nevoie întreaga viață, indiferent de profesia ce o va practica.* Evident, fiecare profesor poate să-și adapteze predarea la propriul stil etc, dar elevii trebuie să învețe în toată România din aceleași manuale, care să fie și bibliografia pentru diversele evaluări, teste și examene. Pentru licee manualele trebuie să fie scrise de colective de specialiști din care să facă parte și profesori universitari și profesori de liceu, așa cum erau cu decenii în urmă manualele folosite de generații numeroase care au dat o solidă formare în școală a viitorilor specialiști în toate domeniile. **Manualele trebuie să fie astfel scrise încât elevii să fie capabili să se pregătească**

singuri, fără meditații, pentru orele zilnice, dar și pentru evaluări, teste, examene. S-a ajuns la o situație aberantă, ca din clasele primare până la ultima clasă de liceu și la examenul de bacalaureat să fie nevoie de meditații, ca elevii să poată promova sau să ia note mari! Nici când în istoria școlii românești n-a fost o asemenea situație! Cadrele didactice ar trebui să predea în așa fel încât să nu fie nevoie de meditații.

Introducerea „manualelor alternative” a fost o greșeală. Elaborarea și tipărirea lor a devenit un „business”, îngreunează aprobarea licitațiilor prin contestații interminabile, iar, în final, nu există manuale pentru multe clase. Ar trebui adoptată urgent o Hotărâre de Guvern (înaintată ulterior ca inițiativă legislativă noului Parlament ca s-o transpună în lege, în regim de urgență, ceea ce e posibil, cum s-a dovedit în ultimele săptămâni când Parlamentul României adoptă legi „pe bandă rulantă”) prin care termenul în care se pot depune contestații să fie de 10 zile, rezolvarea contestației în 20 de zile, fără posibilitatea depunerii unei „contestații la contestație”. Această decizie (lege) ar trebui să fie valabilă pentru TOATE tipurile de contestații la licitațiile publice din România. Nu s-ar mai prelungi nici achizițiile, nici lucrările de construcții etc.

În plus, unele manuale se contrazic între ele, derutând elevii (uneori și profesorii), cum sunt cele de biologie în care creaționismul este prezentat ca o alternativă la evoluționism.

O altă deficiență este supraîncărcarea orarelor. Este inadmisibil ca elevii să aibă 7 ore (a 50 de minute) obligatorii pe zi (de la ora 8 la ora 15), sau alteori după masă, când spațiile de învățământ sunt insuficiente și se „lucrează în schimburi”, ca la fabrici! Ar trebui să nu fie mai mult de 4-6 ore pe zi (în funcție de ciclul de învățământ). În plus, elevii sunt supraîncărcați cu teme zilnice, încât după cele 7 ore de la școală, mai trebuie să petreacă și după masa cu efectuarea temelor! Aceasta duce la pierderea plăcerii de a merge la școală, dar și la epuizarea, îmbolnăvirea copiilor!

Regretabil este și că se dau teme la toate materiile și pentru a fi efectuate în vacanțele școlare, care sunt destinate refacerii, nu epuizării copiilor!

Asistența medicală (generală, de medicină dentară, psihologică) este deficitară, chiar în școlile de tradiție din marile orașe, deși, teoretic, elevii ar trebui să beneficieze de asistență medicală gratuită.

Servirea de alimente (sănătoase) în școli trebuie menținută (unde pentru copiii săraci masa de la școală e singura masă pe întreaga zi, în timp

ce odraslele din familiile influente aruncă cu dispreț mâncarea!) și să fie diversificată, așa cum se și propune într-un program pilot, începând cu anul școlar 2016-2017. Cadrele didactice trebuie să urmărească elevii și personalul ce le distribuie alimentele. Trebuie, însă, asigurate condițiile igienice de servire a mesei, altfel copiii se îmbolnăvesc. Ca de obicei, în România, când se fac „experiențe”, se lansează programe înainte de a se asigura condițiile materiale de realizare.

Invățământul școlar trebuie să fie laic! Este un drept constituțional de a se respecta libertatea de conștiință a cetățenilor, care nu pot fi obligați să învețe și să practice religia. Au trebuit să treacă ani buni în care elevii erau obligați să participe la orele de religie în școli, să „aleagă” (ei sau părinții) în școlile cu limba de predare română între cele două religii (ortodoxă sau greco-catolică). Mai mult, orele de religie sunt (erau) puse în orar la mijlocul zilei (10-12), astfel ca elevii să fie obligați să asiste la ore, fiindcă școala motiva că „nu se poate ocupa de elevii care nu participă la orele de religie”. **Consider că situația este intolerabilă. Educația religioasă trebuie s-o facă fiecare cult în afara școlii, în programele de educație religioasă de pe lângă biserici.** Evident că această decizie va fi „dureroasă”, având în vedere miile de profesori de religie formați în facultățile de teologie, facultăți care au proliferat în România după 1990. *Dar, o parte din profesori pot să devină preoți și să ia locul preoților ce se pensionează, o altă parte pot urma o a doua facultate (cu orice profil), sau să se dedice activităților cu scop umanitar de care avem atâta nevoie în condițiile sărăciei din România.* Oricum, menținerea religiei ca o materie obligatorie în școli nu va supraviețui în deceniile și secolele următoare. **Momentan, la întocmirea orarului, ora de religie trebuie plasată fie prima, fie ultima din ziua respectivă, astfel încât pe durata orei respective copiii care nu sunt înscriși la religie să nu fie „în grija școlii”, ci a părinților.**

Orele de dirigenție să fie folosite pentru scopul cu care au fost introduse demult, nu pentru a se face pregătire suplimentară (de matematică, fizică etc după specialitatea dirigintei sau dirigintelui). In cadrul acestei ore, să se predea în modul cel mai potrivit și educația civică, educația rutieră, educația sanitară, educația juridică etc.

Inainte de 1989, s-a exagerat cu „atelierelor școlare” în care trebuiau să se învețe meserii, deși elevii nu foloseau niciodată diploma de calificare. Dar nici „aruncarea la coș” a oricărei pregătiri practice a elevilor nu este bună. Noțiuni practice de mici reparații casnice, de cusut și gătit, ar trebui să

fie incluse în pregătirea obligatorie a tuturor elevilor.

Ar trebui elaborat și apoi aprobat prin Ordin de Ministru, **Regulamentul-cadru de organizare și funcționare al tuturor unităților școlare**, după care fiecare școală își poate face propriul regulament. Intre prevederile din Regulamentul-cadru, cred că trebuie introdusă **obligativitatea purtării în școală a uniformelor școlare în toate ciclurile de învățământ, cu modele general valabile, diferențiate pe cicluri de învățământ.** Școlile și părinții ar putea doar să decidă, dacă doresc model propriu școlii respective, dar să se țină seama de faptul că familiile sărace nu pot să-și permită modele speciale. Un accesoriu ieftin specific fiecărei școli ar fi mai potrivit în multe cazuri. S-au spus, de multe ori, avantajele acestei măsuri: protejarea elevilor de persoane străine, care ar putea intra în școală, evitarea punerii în inferioritate a copiilor din familii sărace față de cei din familii influente, care fac „parada modei” la școală, întărirea disciplinei elevilor etc. Dacă n-ar fi bună această măsură, de ce în Japonia (și în alte țări avansate) este obligatorie purtarea uniforme, așa cum am văzut în toate localitățile vizitate, de la Tokyo și alte mari orașe până la micile orașele? De asemenea, **școlile de elită din toate țările lumii au propriile uniforme.** Imi aduc aminte că introducerea uniforme (chiar cu număr și cu o șapcă specifică Liceului „Emil Racoviță” ne-a bucurat pe toți elevii și părinții).

În Regulament cred că trebuie introduse și alte **măsuri pentru întărirea disciplinei elevilor**, pentru obligarea lor să se poarte cuviincios cu profesorii și personalul auxiliar. Asistăm la o continuă proliferare a violenței în școli (inclusiv crime), la proliferarea consumului de droguri etc. Sancțiunile trebuie să fie aspre, pe lângă consilierea psihologică etc.

Recent, a fost aprobat un **Statut al Elevului**; elevii pun, însă, pe prim plan, **drepturile**, lăsând, pe plan secundar, **obligațiile** lor!

O mare greșeală este aprobarea Statutului Elevului, fără ca, în prealabil, să fi fost aprobat **Statutul Cadrelor Didactice.**

Consider că este necesar de urgență un **Ordin de Ministru care să prevadă repararea gardurilor (zidurilor) incintei** la toate unitățile de învățământ spre a proteja elevii (și studenții) de infractorii din afară.

Telefoanele mobile ale elevilor trebuie închise și depuse pe o etajeră specială, înainte de începerea fiecărei ore, putând fi folosite de aceștia numai în pauze. Sub pretextul necesității de a putea telefona la 112 (ceea ce se poate face cu orice telefon de către cadrul didactic sau luând telefonul de la locul unde s-a pus înaintea începerii orei), păstrând asupra lor

telefonul mobil, elevii pot să nu fie atenți la ore, pot înregistra explicațiile cadrelor didactice în loc de a lua propriile notițe, pot înregistra profesorii și colegii și apoi să folosească înregistrările ca mijloc de șantaj sau să le pună (cu deformări chiar) pe „rețelele de socializare”. Dar, cred că un lucru foarte important e că elevii pot folosi telefonul mobil pentru a „se inspira” când trebuie să răspundă la întrebările profesorilor, mai ales când se dau teste scrise. Așa se „antrenează” pentru fraudă, pe care încearcă s-o facă la examene (testări etc).

Evaluarea profesorilor de către părinți și elevi este o greșală! *In toată istoria învățământului, dascălii evaluau elevii și nu invers. Evident că trebuie să fie un „feed-back”, profesorii să cunoască și opinia elevilor și a părinților, dar nu să fie „notați” profesorii de către părinți și profesori, ceea ce poate duce la compromisuri inacceptabile, pe care profesorii trebuie să le facă „evaluatoilor” pentru a-și păstra postul!*

Transformarea unităților de învățământ în „societăți comerciale” cu consilii de administrație o consider inadecvată. *Școlile cu consilii de administrație, în care deciziile se iau prin votul majorității (balanța fiind înclinată de neprofesioniști: politicieni „locali”, oameni de afaceri „locali”, părinți și ... elevi, adică de cei care sunt mai puțin competenți decât profesioniștii – învățătorii și profesorii), iar directorii sunt „păpuși”, care trebuie să „jocă” după cum „trag sforile” neprofesioniștii, nu poate duce decât la continua degradare a învățământului românesc.*

Așa cum am scris mai sus, învățământul de toate gradele din România ultimilor 26 de ani a suferit o degradare progresivă generală, simultan cu o „polarizare” a sa: copiii și tinerii proveniți din „treimea săracă” a țării au șanse reduse de a fi educați la fel de bine ca și cei provenind din „cele două treimi aflate peste pragul sărăciei”. Mulți copii „săraci” nici nu ajung să înceapă școlarizarea. Alții încep și apoi abandonează școala pe diferite trepte. Cei „săraci” ce rămân „în sistem” au șanse mai mici de a realiza performanțe, fiindcă părinții nu le pot plăti „meditatori”, n-au bani să le acorde hrană corespunzătoare (atunci și dezvoltarea fizică și cea neuropsihică este afectată), să le cumpere cărți prin care să-și îmbunătățească nivelul de cultură, să-i „îmbrace la modă” (de aici, complexe de inferioritate care le afectează personalitatea și performanța) etc. De asemenea, copiii „săraci” sunt, adesea, neglijați de către cadrele didactice, în comparație cu copiii din familiile influente, ca să nu vorbim de favorizarea copiilor din familiile unor personalități sau din familiile „cu relații”.

Ajungem la polul opus, al „elitelor”. *Desigur că o societate trebuie să producă și să-și aprecieze „elitele”, iar aceasta trebuie să înceapă din școală. Există și vor exista, întotdeauna, copii cu calități deosebite, care vor face performanțe și numai prin propriile calități, cu ajutorul unor dascăli corecți, obiectivi, cu sprijin financiar prin burse oferite de stat sau de diverși sponsori bine intentionați. Dar, cred că e greșit ceea ce se face în foarte multe școli, de către foarte mulți profesori, ca „la clasă” să se neglijeze majoritatea elevilor pentru a se ocupa numai de „vârfuri”.*

De asemenea, cred că e greșit să se acorde fonduri substanțiale din bugetul MENCȘ pentru pregătirea unui grup restrâns de „olimpici”, în tabere speciale, sub conducerea unor profesori universitari (care ar face mai bine să contribuie la performanțele științifice ale României prin cercetările lor prioritare pe plan internațional), ca să dovedim lumii că „românii sunt deștepți”. Reintorși cu medalii, marea majoritate a „olimpicilor” declară că doresc să-și continue studiile (și cariera) în străinătate, că li s-au oferit, deja, locuri la universități străine. Cheltuim fonduri substanțiale spre a „oferi pe tavă” specialiștilor în „vânarea creierelor” („brain-hunting”) oameni deja selectați! Deci, sprijinim „brain-drain”-ul și „talent-drain”-ul.

„Media” contribuie la fenomenul descris, promovând „ca modele” pe acei elevi medaliați olimpici, care declară la înapoierea în țară (chiar la aeroport) că vor continua studiile universitare în alte țări, fiindcă învățământul superior din România nu le satisface pretențiile, pe care le au pentru studii și viitoarea carieră(!).

O altă greșală consider că se face prin recompensarea elevilor (la toate vârstele) prin premii în bani! Aceasta contribuie numai la stimularea spiritului de „business” al tinerilor, chiar a mercantilismului. Onorarea prin diplome, medalii, excursii în țară și în străinătate și oferirea de burse de studiu în România, cred că trebuie să fie pe primul plan.

In schimb, nu suntem în stare să pregătim „olimpici” care să facă cinste României la Jocurile Olimpice. *Rezultatele catastrofale de la Olimpiada de la Rio de Janeiro (2016) sunt, în primul rând, din cauza gravelor deficiențe ale pregătirii fizice în școli. Fără „baza de sport de masă” nu se pot selecta vârfurile în sport. Trebuie luate de urgență măsuri pentru ca orele de sport (educație fizică) să-și găsească loc în orar, dar și ca profesorii de sport să se comporte în așa fel încât să nu determine copiii (și părinții) să se scutească de orele de sport. Ideea*

reintroducerii Daciadei (lansată de Ministrul Tineretului și Sportului) este foarte bună.

Terenurile, sălile de sport, bazinele de înot să fie puse GRATUIT la dispoziția elevilor și studenților pe tot parcursul zilei, inclusiv în weekend. Trebuie interzis URGENT prin Ordin de Ministru desființarea terenurilor de sport pentru a se face clădiri de birouri, parcuri etc. Există, deja, în lucru șantiere pentru desființarea unor terenuri, bazine de înot și demolarea unor săli de sport etc.

In concluzie, dacă măcar o parte dintre criticile formulate și din soluțiile propuse de mine vor fi luate în seamă de cei ce sunt aleși (sau/și numiți) în funcții de răspundere (și plătiți din banii TUTUROR românilor, săraci sau bogați) voi avea

mulțumirea că timpul de câteva luni în care am lucrat la prezentul articol, timp în care m-am documentat și urmărind emisiuni de radio și TV, citind presa etc, va fi fost un timp folosit și nu irosit.

Bibliografie

- [1] Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, 1998, *DEX Dicționarul Explicativ al Limbii Române*, ediția a doua, București: Univers enciclopedic.

Autor corespondent: ggbenga@gmail.com